

Narava in človek

v svoji pravi složnosti.

Spisal Živkov.

Ta prikazen poterjuje nekdanjo obnašanje tistih zveri, ktere so nad prve kristijanske mučence in mučenke spuščali. Naj groznejše se dolgo niso podstopile in se lotile svetnikov, in so raji napadale svoje šuntavce. Včasih so planile na nje — pa se spet koj odvernile, da je bilo treba drugo in tretjo zver na odmenjeno žrtev spustiti in jo z bodali in ognjem morati, kar pa tudi ni vselej zdalo. Blandina je bila ves dan v zverinjaku k steburu pripeta, in nobena zver se je ni dotaknila. Prerok Daniel sedi 7 dni varno med gladnimi levi. Če mesožerci prizanesó človeku, je sicer večé čudo, kakor ée ne hoče selojedec slon, ki je po svoji naravi krotek in plemenit, moriti nedolžnih in pobožnih ljudi in njih teles oskrunjati; ali omenjeni sloni so bili navajeni groznega ravnanja, ker so tam morali službo rabeljnovno opravljati. In vendar so se nedolžnega anali!

7.

Kes in sprava.

(Pauja pripovest.)

Po zimi o hudem mrazu je najšla grajščinska družina sledno jutro, kedar je vrata odpirala, pred pragom malega slokega kužeka, kteri bi rad v grad smuknil. Pa domači psi ga spodijo; posebno sovraž mu je pinček. Gospodičini se uboga žival smili, skličé jo notri, in okrega pinčeka. Odsih dob se sprijaznijo vsi drugi psi s kužekom, kteri si zvest gospodičinine milosti tudi svojo ravnopravnost tirja; le pinček renči vedno in počné vsak dan tako. Nekega dné se tako serdito zgrabita in vjedata, da vsakemu kos kože od drugega v zobeh ostane, ko so ju po sili razpravili. Kužeka, ki se komaj giblje, nesejo v hišo, pinčeka pa sunejo pred duri. Skoro začné pinček po durih praskati, pa mu ne odprejo, ker se bojijo, da bi sovražnika čisto ne zadržal. Zdaj jame globoko in nemilo javkati; kužek pa zleze k durim in mu na žalostno tožbo s kratkimi glasi odgovarja. Potem mu vendar odpró, pinček plane pred bolnika, se uleže na prednje noge, joče močno krog njega, se potem k njemu uleže in mu rane liže, ta pa pri tem prijazno z repkom miga, in od

sih dob ni bilo nikoli več sovraštva med njima, in vidilo se je, da sta se resnično spravila.

Tu se vidi, da pes svojo krivico spozná, obžaluje in jo gleda poravnati; po sovražni kervavi praski sledi terdna, verna sprava. Ob enem se vidi, kako se te živali razumejo; kajti kužek, ako bi se ravno imel zelo bati serditega sovražnika pred durmi, spozná vender koj s prežalostnim tulenjem, kaj se mu je pripetilo, kaj hoče, in da se odslej ni ničesa več bati.

8.

Bernardski psi.

Bernardski psi sloviyo po celi Evropi. Čez visoko bernardsko goro je zelo obhrojena gorska pot na Laško. Na verhuncu te gore v pusti dolinici sred golega prestermega skalovja, katero krije večni sneg, stoji naj višja človeška stanica starega sveta — samostan sv. Bernarda. Tu živi kakih 12 pobožnih redovnikov, ktere veže sv. dolžnost, popotnim z vsem potrebnim zastonj postreči. 8 ali 9 mesecev v letu, kedar je pot zavoljo snega, megle, neviht in snežnih plazov hudo nevarno, sprehajajo ti duhovniki s svojimi hlapci vsak dan vso okolico, da poiščejo zajšle in rešijo pogrezle. Pri tej službi že jim dosti let pomagajo za to posebej podučeni veliki psi, kateri hodijo z njimi, ali sami na svoj posel. Ko pes kakega nesrečneža zasledí, prilliti jaderno k svojemu gospodu, laja otožno, skače nemirno, odhaja skerbno ogledovaje se, dokler gospod ne gre za njim, in ga pripelje do kraja, kjer je ubogi popotnik obtičal. Dostokrat mu na vrat obesijo pletenico s kruhom, žganjem in drugim krepilom, da jo nese in ponuja opešanim popotnikom. Tak izversten pes je bil Bari, kateri je sam v 12 letih več ko 40 ljudi otel. Kakor hitro se je nebo le pooblačilo, megla od daleč prikazala ali sneg, ni mogel biti več v zidovji, tako vnet je bil za svojo službo. Dirjal je lajaje sim ter tje, ni opešal in se vedno spet vračal k nevarnim krajem, naj bi koga izkopal ali mu vstati pomagal; — če mu je bilo to nemogoče, je v velikih skokih prilajal k samostanu po pomoč.

Enkrat je izkopal dečka, kteremu se vé tak prijazno prilizovati, da se otrok upa, in se mu na herbet obesi in ga objema. Čversto ga nese k samostanu, pozvoní pri vratih, da pokliče miloserčne pomočnike, ga rahlo položi pred nje, in gre spet vesel na pot, da bi opravljal svojo lepo službo. — O kolika razumnost in postrežna ljubezen!

Te pse si menihi v svojem nižjem samostanu v Martinah odgajajo in nekaj vadijo; od tod jih spravijo na breg, kjer jih starši vajeni psi brez daljšega človeškega truda dalje za to vadijo. Znano je sicer, da ena žival drugo uči in vadi, pa to se godi navadno le v njeno ali njene plohe koristi. Ali ti psi služijo človeku in mu v prid učijo in podbujajo mlajše. Za tega del je ljudstvo njih življenje človeškemu jednako visoko cenilo; pod smertjo nikdo ni smel nobenega pokončati.

Te pse so iz Pirenej dobili, kjer so jih imeli za volčji in medvedov lov. Je res taka, kak čudovito so njih divjokervozelno naravo ljubeznjivi menihi premenili in požlahtili v blago človeško službo!

Nek vojščak francoski častnik srečaje takega miloserdnika s pletenico na vratu, mu hoče žganje iz nje potegniti, pes pa mu ga ne dá, temuč beži pred tolovajem, kateri beguna razsreden ustrelí. Ali to hudodelstvo je vse tako razkačilo, da so ga mahom zgrabili in k jednaki smerti obsodili na istem mestu, na katerem je žlahna kri umorjenega preblagega psa k pravici zakričala.

(Dalje prih.)

P a š n i k.

Kaj naj učitelj po postavi stori, da ni kriv, če otroci ne hodijo redno v šolo? Pred vsem naj si učitelj prizadeva, da z otroci prijazno in po očetovsko ravná, in naj jih preojstro ne kaznuje, da otroci ne bode zavoljo strahu pred kaznijo iz šole ostajali. Stori raj, kar je mogoče, da se otroci v šoli kaj naučé, da starši doma vidijo, kako koristna je šola za otroke. Če pa pri vsem tem otroci redno v šolo ne hodijo, naj pozveduje, kdo je tega kriv, ali starši, ali otroci; če so sami otroci krivi, naj staršem naznani, da bodo na otroke bolj pazili i. t. d. Če so pa starši krivi, naj jih naznani g. fajmojštru ali šolskemu predniku, da starše opominjajo ali v cerkvi ali doma. Ako pa to nič ne zdá, naj jih pa oba skupaj gosposki naznanita, da jih po postavi kaznuje in sili, da otroke v šolo pošiljajo.

J. Sajè.